

**NASVETI STARŠEM IN BODOČIM DIJAKOM PRI
PRESTOPU IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO
- NASVETI NA DALJAVO -
RAZLIKE MED ŽIVLJENJEM UČENCA IN DIJAKA/
RIZIČNI FAKTORJI PRI PRESTOPU NA VIŠJO
IZOBRAŽEVALNO RAVEN
-2.DEL-**

Nataša Jakše prof.def., OŠ Dragotina Ketteja, Novo mesto
spletna svetovalnica

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

CENTER ZA STROKOVNO POMOČ IN PODPORO
OTROKOM IN MLADOSTNIKOM S POSEBNIMI
POTREBAMI IN NJIHOVIM DRUŽINAM

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

RAZLIKE MED ŽIVLJENJEM UČENCA IN DIJAKA

FAZANIRANJE

FAZAN JE BESEDA, KI JO BOSTE VERJETNO KAR VELIKOKRAT SLIŠALI NA ZAČETKU LETA. DIJAKE 1. LETNIKA IMENUJEJO FAZANI, V PRVIH DNEH PA NA NEKATERIH ŠOLAH POTEKA ŽE TRADICIONALEN OBRED „FAZANIRANJA“. STAREJŠI DIJAKI DIJAKE 1. LETNIKA PORIŠEJO PO OBRAZU IN UDIH, POSUJEJO Z MOKO.

NAČIN DELA V SREDNJI ŠOLI SE RAZLIKUJE GLEDE NA DELO V OSNOVNI ŠOLI. PROFESORJI BODO RAZLAGALI SNOV, NAČIN IN KOLIČINA ZAPISKOV PA BO V PRESOJI IN SPOSOBNOSTIH POSAMEZNEGA DIJAKA.

RAZLIKE MED ŽIVLJENJEM UČENCA IN DIJAKA

SAMOSTOJNO UČENJE

DOMA BOSTE MORALI **SAMI PREDELATI SNOV V UČBENIKIH**. UČITI SE BO TREBA IZ SVOJIH ZAPISKOV IN UČBENIKOV. DOMAČIH NALOG PONAVIDI NI TOLIKO KOT V OSNOVNI ŠOLI. VEČ JE SAMOSTOJNEGA DELA, REFERATOV, SEMINARSKIH NALOG ALI DELA V SKUPINI.

UČBENIŠKI SKLAD

REDNO IN IZREDNO VPISANI DIJAKI SI LAHKO **IZPOSODIJO UČBENIKE** IZ UČBENIŠKEGA SKLADA. TA DELUJE V OKVIRU KNJIŽNICE. V SKLAD SO VKLJUČENI UČBENIKI, KI SO OBJAVLJENI V KATALOGU UČBENIKOV ZA SREDNJE ŠOLE ZA TEKOČE ŠOLSKO LETO. **UČBENIKE BOSTE PREJELI V PRVEM TEDNU POUKA, OB KONCU ŠOLSKEGA LETA PA JIH VRNETE.**

RAZLIKE MED ŽIVLJENJEM UČENCA IN DIJAKA

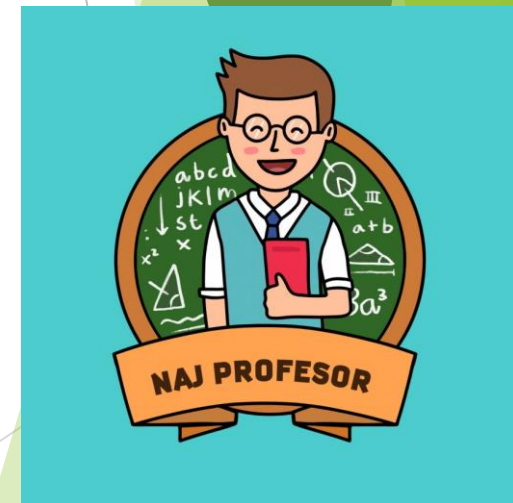
GORA ŠOLSКИH OBVEZNOSTI

PROFESORJI BODO OD VAS ZAHTEVALI **STALNO PRISOTNOST PRI POUKU IN SPROTNO OPRAVLJANJE DOMAČIH NALOG**. PISANJE NALOG JE IZREDNO UČINKOVIT NAČIN UČENJA, KI VODI DO NAJVIŠJIH OCEN.

PRIPRAVITE SE TUDI NA **PISANJE SEMINARSKIH NALOG**, KI SO LAHKO SAMOSTOJNE NARAVE ALI PA SKUPINSKE. VEČKRAT BODO TE NALOGE VKLJUČEVALE TUDI PREDSTAVITEV PRED RAZREDOM, S TEM BOSTE KREPILI SAMOZAVEST IN VEŠČINO JAVNEGA NASTOPANJA.

ODNOS DO PROFESORJEV

PROFESORJI SO TUDI NA SREDNJI ŠOLI ZELO RAZLIČNI. NEKATERI SO ZAHTEVNI, RESNI, SPET DRUGI PRIJAZNI, ZABAVNI, PA TUDI SMEŠNI. NEKATERI VAS BODO VIKALI, SPET DRUGI NE. ZAGOTOVO SI BODO PROFESORJI LAŽJE ZAPOMNILI OBRAZ, ČE BOSTE NA MANJŠI ŠOLI.

RAZLIKE MED ŽIVLJENJEM UČENCA IN DIJAKA

PRAKTIČNI POUK IN PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

V STROKOVNIH PROGRAMIH JE OBVEZEN **PRAKTIČNI POUK**. TA POTEKA NA ŠOLI, V DELAVNICAH IN UČILNICAH ZA PRAKTIČNI POUK, DRUGI DEL PA SE IZVEDE PRI DELODAJALCIH. SLEDNJI SE IMENUJE **PRAKTIČNO USPOSABLJANJE Z DELOM (PUD)**, OPRAVLJATI PA GA BOSTE MORALI PRI DELODAJALCU, V DOLOČENEM OBSEGU LAHKO TUDI NA SVOJI ŠOLI (NPR. NA ŠOLSKEM POSESTVU, V MEDPODJETNIŠKEM IZOBRAŽEVALNEM CENTRU IPD.). OBSEG JE ODVIŠEN OD PROGRAMA, NA KATEREGA BOSTE VPISANI, NA KONCU PA BOSTE MORALI PODATI POROČILO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

CENTER ZA STROKOVNO POMOČ IN PODORO
OTROKOM IN MLADOSTNIKOM S POSEBNIMI
POTREBAMI IN NJIHOVIM DRUŽINAM

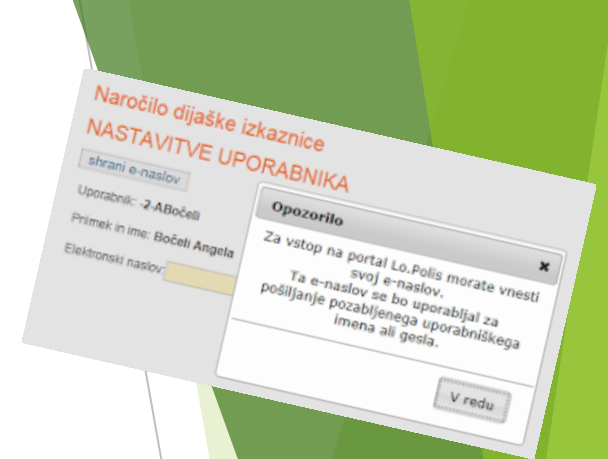
EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

RAZLIKE MED ŽIVLJENJEM UČENCA IN DIJAKA SELITEV V DIJAŠKI DOM ALI SUBVENCIONIRAN PREVOZ

TISTI, KI NE ŽIVITE V BLIŽINI IZBRANEGA MESTA SVOJE NOVE ŠOLE, BOSTE IMELI MOŽNOST ŽIVLJENJA V DIJAŠKEM DOMU. **DIJAŠKI DOM SI LAHKO PREDSTAVLJATE KOT MANJŠE NASELJE, V KATEREM BOSTE OKUSILI ZAČETNO SAMOSTOJNOST,** HKRATI PA LAHKO IMELI TUDI SVOJO ZASEBNOST. TISTI, KI V DIJAŠKEM DOM NE BOSTE ODŠLI, LAHKO PODATE VLOGO ZA SUBVENCIONIRAN PREVOZ.

NA VOLJO IMATE TUDI DIJAŠKE UGODNOSTI

STATUS DIJAKA VAM BO PRINESLA **DIJAŠKO IZKAZNICO**, KI VAM BO OMOGOČILA NABOR POPUSTOV PRI ŠTEVILNIH STORITVAH, UGODNEJEŠE OBISKOVANJE KULTURNIH DOGODKOV (MUZEJI, KINO IN GLEDALIŠKE PREDSTAVE) TER ŠPORTNIH AKTIVNOSTI.

PRIJAZNO OKOLJE DIJAKA S POSEBNIMI POTREBAMI

- ▶ DELOVNO OKOLJE DIJAKA S PP MORA BITI PRIJAZNO IN OPOGUMLJAJOČE Z VZPOSTAVLJENIMI MEDSEBOJNIM ZAUPANJEM, VARNOSTJO, SODELOVANJEM, SKRATKA MORA BITI INTERAKTIVNO.
- ▶ ISKATI JE POTREBNO SMISELNO ZAPOSLOVANJE, ZAPOSLOVANJE, KI OPOGUMLJA, PRISPEVA K OBČUTJU KORISTNOSTI SVOJEGA DELA IN KI PREKO SAMOINICIATIVE KREPI SAMOZAVEST IN OBČUTEK LASTNE VREDNOSTI.
- ▶ POTREBNO SE JE IZOGIBATI POGUBNIM DEJAVNIKOM SODELOVANJA, KOT SO KRITIZIRANJE, PREVELIKA PRIČAKOVANJA IN PRISILJEVANJE V NEKAJ, ČESAR NE MARA, SKRATKA KRITIKE IN PRISILE NE SMEMO UPORABLJATI.
- ▶ KDAJ LAHKO GOVORIMO O USTREZNEM DELOVNEM OKOLJU DIJAKA S PP? TAKRAT, KO JE UČITELJ -RAZREDNIK SPREJEL DIJAKA IN DIJAK UČITELJA KOT SESTAVNI DEL TEGA SVETA.

POMEMBNI PRISTOPI, KI IZHAJAJO IZ ČUSTVENE IN SOCIALNE INTELIGENCE:

- ▶ NE UKAZUJEMO JIM, KAJ MORAJO DELATI, AMPAK JIM POVEMO, KAJ OD NJIH PRIČAKUJEMO.
- ▶ NE KRITIZIRAMO NE NAREJENEGA, SKUPNO SE DOGOVORIMO, KAKO NAREDITI NEOPRAVLJENO DELO.
- ▶ DVIGAJMO POTREBE, KI BODO SILILE K ISKANJU NOVIH ZNANJ.
- ▶ NAMENJAJMO VELIKO POZORNOST DIJAKOM, KAR JE MNOGO POMEMBNEJEŠE OD POUČEVANJA POMENA DELA, KI GA OPRAVIJO - VZPOSTAVIMO ODNOS KREATIVNE OBZIRNOSTI.
- ▶ IŠČIMO MOTIVACIJO, KI JO BOMO VIDELI KOT SREDSTVO ZA ZAGOTOVITEV SOGLASJA ZA DOSEGANJE CILJEV.
- ▶ VODIMO LE TOLIKO, DA BOMO ZAGOTAVLJALI NAJBOLJŠE KORIŠČENJE ZMOGLJIVOSTI DIJAKOV - IŠČIMO ODPRT PODPORN STIL VODENJA.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

CENTER ZA STROKOVNO POMOČ IN PODORO
OTROKOM IN MLADOSTNIKOM S POSEBNIMI
POTREBAMI IN NJIHOVIM DRUŽINAM

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

RIZIČNI FAKTORJI ZA PREHOD V VIŠJO IZOBRAŽEVALNO RAVEN

► OKOLJSKO POGOJENI FAKTORJI

A) EKONOMSKI STATUS

„MANJ SPODBUDNO OKOLJE DRUŽIN Z NIŽJIM SOCIALNO- EKONOMSKIM STATUSOM (SES) PRAVILOMA VPLIVA NA OTROKOV RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH SPOSOBNOSTI, SPOSOBNOSTI SOCIALNE INTEGRACIJE IN TUDI NA OBVLADOVANJE ŠOLSКИH ZNANJ IN STRATEGIJ NA ZAČETKU ŠOLANJA. KER DIJAKI POGOSTO NISO DELEŽNI USTREZNIH KOMPENZACIJSKIH STRATEGIJ, SE NJIHOVI PRIMANKLAJI IZ LETA V LETO ŠOLANJA POVEČUJEJO. PRAVILOMA DOSEGAJO NIŽJE IZOBRAŽEVALNE DOSEŽKE V ČASU ŠOLANJA“ (KAVKLER IDR.,2010, STR 9).

NIZEK SES VPLIVA TAKO NA OSEBNO PLAT DIJAKA KOT TUDI NA MATERIALNO PLAT ŠOLANJA, KI OD DIJAKA ZAHTEVA RAZLIČNE PRIPOMOČKE, UČNE, MATERIALNE,..

RIZIČNI FAKTORJI ZA PREHOD V VIŠJO IZOBRAŽEVALNO RAVEN

B) SPOL

ŠE VEDNO VEČINA RAZISKAV PODPIRA **STREOTIPNO POJMOVANJE RAZLIK MED SPOLOMA**, KI NAVAJAJO, DA SO DEKLETA USPEŠNJEŠA V VERBALNIH, DEČKI PA V PROSTORSKO MATEMATIČNIH AKTIVNOSTIH. KAJTI DEČKI DOSEGAJO BOLJŠE REZULTATE PRI NALOGAH, KI SO PREDSTAVLJENE Z DIAGRAMI IN PONAZARJAJO PRAKTIČNE DEJAVNOSTI, DEKLETA PA PRI NALOGAH, KE PREVERJAJO POZNAVANJE, PRIKLIC IN ASOCIATIVNO POVEZOVANJE PODATKOV. RAZDEVŠKE-PUČKO IN SOD. (2003 V KALKLER IDR., 2010) ŠE DODAJA, DA IMAJO DEKLETA BOLJŠI TUDI SPLOŠNI USPEH IN „REZULTATI PRI ZUNANJIH PREVRJANJIH ZNANJA DAJEJO DEKLATOM BISTVENO VEČJE MOŽNOSTI ZA VPIS NA ŽELENE SREDNJE ŠOLE, SAJ SE VEČ DEKLET VPISUJE NA GIMNAZIJE, FANTJE PA SE POGOSTEJE VPISUJEJO NA DRUGE SREDNJE ŠOLE, KI JIM DAJEJO MOŽNOST ZA NADALJNJE ŠOLANJE“ (KAVKLER IDR., 2010, STR.6).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

CENTER ZA STROKOVNO POMOČ IN PODORO
OTROKOM IN MLADOSTNIKOM S POSEBNIMI
POTREBAMI IN NJIHOVIM DRUŽINAM

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

RIZIČNI FAKTORJI ZA PREHOD V VIŠJO IZOBRAŽEVALNO RAVEN

C) DRUŽINA

V MNOGIG RAZISKAVAH JE BILO UGOTOVLJENO, DA DIJAKI BOLJ USPEŠNO PRESTANEJO IZOBRAŽEVALNI PREHOD, ČE STARŠI NAREDIJO NASLEDNJE:

- OBDAJO OTROKE S KNJIGAMI IN JIM NUDIMJO USTREZEN PROSTOR ZA UČENJE,
- POSTAVIJO STROGA PRAVILA GLEDE UPORABE ZABAVNIH MEDIJEV,
- SE VELIKO POGOVARJAJO O ŠOLSKEM DELU,
- SODELUJEJO NA RODITELJSKIH SEŠTANKIH, SPREMLJAJO OTROKOV SOCIALNI KROG IN SPOBUJAJO POZITIVNO VRSTNIŠKO OKOLJE,
- SPREMLJAJO UČNI NAPREDEK OTROKA,
- POZNAJO ŠOLSKO STRUKTURO IN ZAKONODAJO,
- SO PRIPRAVLJENI POSVETITI OTROKU DOVOLJ ČASA, ENERGIJE IN DENARJA ZA NAJBOLJŠI MOŽEN USPEH (TIELLECZEK IN FERGUSON, 2007).

RIZIČNI FAKTORJI ZA PREHOD V VIŠJO IZOBRAŽEVALNO RAVEN

POSEBNE POTREBE

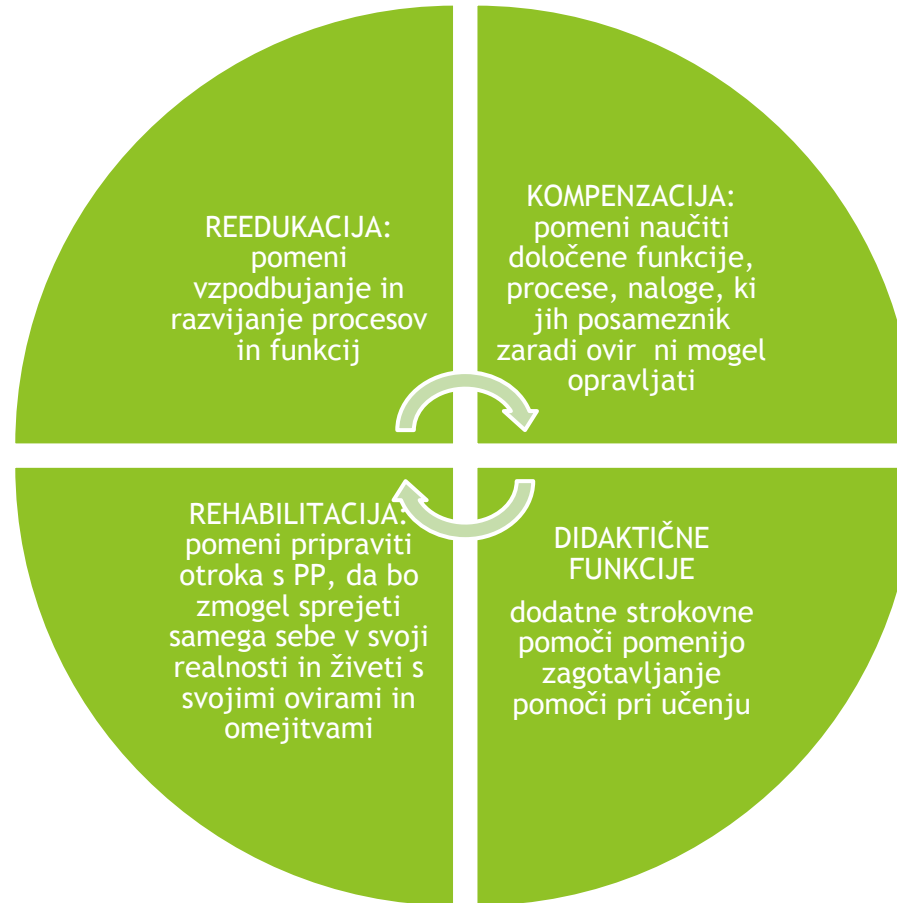
DIJAKI S POSEBNIMI POTREBAMI IMAJO **TEŽAVE** PRI KOMUNICIRANJU, SLEDENJU NAVODILOM, POSLUŠANJU, IZVAJANJU IN OPRAVLJANJU DEJAVNOSTI, ORIENTACIJI, VERBALNEM IN NEVERBALNEM IZRAŽANJU, KONCENTRACIJI IN POZORNOSTI, PROCESIRANJU INFOMACIJ, DOLGOROČNEMU SPOMINU,...KAR POVZROČA TEŽAVE PREDVSEM PRI SAMEM UČNEM POTEKU, ŠE POSEBEJ PRI PREHODU IZ ENE VZGOJNO IZOBRAŽEVALNE RAVNI V DRUGO.

MED POMEMBNE FAKTORJE ZA DOSEGANJE USPEŠNEGA PREHODA SPADA TUDI **USTREZNO RAZVITA SOCIALNA KOMPETENCA**, SAJ JE POMEMBNA PRI KOMUNICIRANJU S PRIJATELJI, KI NUDIJO USTREZEN DRUŽBENI PODPORNİ SISTEM IN TAKO DVIGUJEJO SOCIALNO SAMOZAVEST, KAR SE POSLEDIČNO POZNA TUDI NA UČNEM PODROČJU.

DIJAKI S POSEBNIMI POTREBAMI IMAJO TUDI TEŽAVE PRI RAZUMEVANJU **NEVERBALNE KOMUNIKACIJE**, KAR LAHKO MOČNO VPLIVA NA PRIDOBIVANJE PRIJATELJEV IN DRUŽBENO SODELOVANJE.

VSE NAŠTETO PA SEVEDA VPLIVA TUDI **NA UČNI USPEH.**

DODATNA STROKOVNA POMOČ

**VSAK ČLOVEK NA TEM PLANETU JE ČUDEŽ.
VSAK OD NAS JE TAKO ALI DRUGAČE HEROJ.
VSAK OD NAS IMA POTENCIALE ZA IZJEMNE
DOSEŽKE,
SREČO, TRAJEN OBČUTEK IZPOLNITVE.
POTREBNI SO SAMO MAJHNI KORAKI
PROTI NAŠIM SANJAM. » (ROBIN SHARMA)**

HVALA ZA VAŠO POZORNOST.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

CENTER ZA STROKOVNO POMOČ IN PODORO
OTROKOM IN MLADOSTNIKOM S POSEBNIMI
POTREBAMI IN NJIHOVIM DRUŽINAM

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

LITERATURA

- ▶ BRODNJAK, S. DIPLOMSKO DELO.(2012). PREHOD MLADOSTNIKOV S PRIMANJKLJAJI NA POSAMEZNIH PODROČJIH UČENJA IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO. UNIVERZA V LJUBLJANI. PEDAGOŠKA FAKULTETA. SPECIALNA IN REHABILITACIJSKA PEDAGOGIKA.
- ▶ KAVKLER, M., MAGAJNA, L., LIPEC STOPAR, M.,BREGAR GOLOBIČ, K., ČAČINOVIČ VOGRINČIČ, G., JANŽELJ, L. (2010). TEŽAVE DIJAKOV PRI UČENJU V POKLICNEM IN STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU: OPREDLITEV, PREPOZNAVANJE, OBLIKE IN MREŽA POMOČI. LJUBLJANA: MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT.
- ▶ MAGAJNA. L., PEČJAK, S., PEKLAJ, C., ČAČINOVIČ VOGRINČIČ, G., BREGAR GOLOBIČ, K.,KAVKLER, M., TANCIG, S. (2008). UČNE TEŽAVE V OSNOVNI ŠOLI: PROBLEMI, PERSPEKTIVE, PRIPOROČILA. LJUBLJANA: ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ŠOLSTVO.
- ▶ TILLECZEK, K.,FERGUSON,B. (2007). TARNITIONS AND PATHWAYS FROM ELEMENTARY SCHOOL TO SECONDARY SCHOOL: A REVIEW OF SELECTED LITERATURE.
- ▶ ZAKON O USMEJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI (2007). URADNI LIST RS, 3/2007.
- ▶ ŽEROVNIK, A. (2004). OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI.LJUBLJANA:DRUŽINA.